

Concursul interdisciplinar
CULTURĂ ȘI SPIRITUALITATE ROMÂNEASCĂ
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București
30 martie 2019
Clasele a V-a și a VI-a

Varianta 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de două ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

PARTEA I

40 de puncte

Se dă textul:

De pe culmea Tătarului, unde se răzoresc hotarele noastre cu ale Ardealului, ne luăm rămas-bun de la mândrețele ținutului Prahova și cătăm* spre răsărit, peste clocotișul plaiurilor, la munții cei plini de comori – la Carpații blânzi și darnici ai Buzăului. În jurul nostru, în lumina limpede a zorilor, se înalță mii de catedrale. Soarele răsare din spatele Siriului. Turlele ascuțite prind a se rumeni. Sub noi, ceața se risipește, pale fumurii plutesc pe creștetele codrilor, încep apele să se lămurească pe spintecătura văilor.*

De-aici pornesc și se desfac în raze spinările rășchirate ale munților – ca printre degetele unui pumn uriaș țâșnesc din toate părțile râuri furioase ce trag în matca lor șuvițele despletite ale pâraielor și-arunc-o plasă de argint peste podoabele Buzăului. În depărtare, cât gonesc ochii, se desfac podișuri verzi, plaiuri luminoase ce se lasă în cascade pe stepenele munților, către satele răzlețite pe văi, târle de oi se zăresc pe sub poalele codrilor, mori și hierăstraie* de-a lungul apelor. [...] Urcăm pe sub bolți de cetini, printre înaltele ferigi iubitoare de umbră; calde, sficioase mângâieri de soare tremură pe trunchiuri arămii; în stânga se deschid luminișuri – din pragul lor cătăm în larg, spre miazăzi; departe în zări se deslușesc cătunele împrăștiate pe încheieturile măgurilor*. [...] Stă soarele la nămezi*. Peste vrăjitul cuprins domnește o liniște dumnezeiască. Uimiți, ne uităm în apa lucie, în adâncul albastru al acestui crâmpiei de cer încopcit* în stânci, la picioarele noastre. Ș-o clipă trăim în basme. Aici spun ciobanii că vin vulturii, primăvara, de beau apă ca să-ntinerească, aici își învăță puii să zboare, deasupra acestei oglinzi fermecate mijesc de somn, cu aripele-ntinse, trușii regi ai înălțimilor. [...]*

Pe valea asta, aproape de apa Buzăului, ne-ntâlnim cu un tânăr învățat francez, care umblă să afle veacul și tainele pământului în cartea necercetată încă a munților noștri. Frumusețile naturii, ca și ale artei, împrietenesc pe oameni ușor.

Alexandru Vlahuță, România pitorească

*a se răzori – a se învecina

*a căta – (aici) a privi, a se uita

*stepene – trepte

*hierăstraie – gateri, mașinării speciale pentru tăiatul lemnului

*măguri – munți mai mici sau dealuri mai înalte, împădurite

*nămezi – în plină zi; mijlocul zilei

*încopcit – închis, încătușat

A. Scrie răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre întrebările de mai jos cu privire la textul dat.

20 de puncte

1. Transcrie două cuvinte din câmpul lexical al formelor de relief. 4 puncte
2. Menționează cauza risipirii ceții. 4 puncte
3. Precizează două calități ale apei din care beau vulturii. 4 puncte
4. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, sensul enunțului *Ș-o clipă trăim în basme*. 4 puncte
5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte, reacția călătorilor în fața naturii, creație a divinității, așa cum se desprinde din textul dat. 4 puncte

B. Scrie un text literar descriptiv de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți frumusețea naturii. **20 de puncte**

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- construirea unor idei creative, adecvate cerinței; 4 puncte
- formularea unui titlu sugestiv; 2 puncte
- respectarea convențiilor unui text descriptiv și a structurii unei compuneri; 4 puncte
- inserarea următoarelor grupuri de cuvinte: *plaiuri luminoase, o liniște dumnezeiască, adâncul albastru și tainele pământului*; 4 puncte
- includerea a patru structuri diferite asociate senzațiilor (ce se vede/se aude/se simte/se atinge); 4 puncte
- utilizarea claselor morfologice specifice și a timpurilor verbale adecvate. 2 puncte

PARTEA a II-a

40 de puncte

Se dă textul:

Ce-a făcut Dumnezeu, cum să fie altfel decât frumos? [...] Le-a zis Sfântul Antonie unor filosofi: „Poftiți cu mine afară!” – vorbeau într-o peșteră. Era o noapte ca-n Orient, extraordinar de frumoasă: cer senin, stelele se vedeau mai puternic parcă decât oriunde. Și le-a zis, arătând spre cerul înstelat: „Astea-s cărțile mele. Creația lui Dumnezeu este cartea care m-a învățat înțelepciunea!”. Dacă unii oameni [...] nu văd frumusețea naturii și nu simt în ea puterea lui Dumnezeu, eu nu am ce să le fac.

Dați-vă seama cât de miraculoasă este creația lui Dumnezeu! Dacă iei un pumn de lut, nu ți se pare ceva extraordinar. Ce-i mai presus în lumea aceasta? Aurul, nu? Despre pământ oamenii nu prea se înghesuie să spună că este la fel de prețios. Dar pământul este lucrul cel mai de preț. Nici aurul, nici diamantele... nimic nu-i mai prețios. [...] Pământul acesta e înzestrat de Dumnezeu cu atâtea daruri de care rămâi uluit. Din același pumn de pământ, din aceeași țărână, rodește grâul, rodește porumbul, rodește cartoful și toate legumele. În același pământ sunt culorile. Florile iau din acest pumn de pământ toate culorile posibile. Din acest pumn de pământ ies toate aromele, toate gusturile, toate mirosurile! V-ați gândit vreodată? E fantastic! Iată cu câte daruri a înzestrat Dumnezeu pământul!

Arhiepiscop Justinian Chira, *Dorul de rai îl duce pe om în rai*,
interviu în vol. *Trăiți frumos și-n bucurie*

A. Scrie răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre întrebările de mai jos cu privire la textul dat. **20 de puncte**

1. Transcrie patru elemente ale creației divine. 4 puncte
2. Formulează o idee principală care se desprinde din primul paragraf. 4 puncte
3. Menționează rolul utilizării persoanei a II-a în al doilea paragraf. 4 puncte
4. Prezintă un motiv pentru care autorul consideră pământul mai valoros decât aurul. 4 puncte
5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte, atitudinea pe care Sfântul Antonie o are față de cei cărora le vorbește. 4 puncte

B. Scrie o compunere de minimum 150 de cuvinte, pornind de la secvența „Creația lui Dumnezeu este cartea care m-a învățat înțelepciunea!”, în care să valorifici experiența ta personală sau culturală. **20 de puncte**

REDACTARE

20 de puncte

Pentru redactarea întregii lucrări se acordă 20 de puncte, astfel:

- existența părților componente – 2 puncte;
- coerența exprimării (logica formulării enunțurilor, logica înlănțuirii ideilor) – 6 puncte;
- utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată) – 2 puncte;
- respectarea normelor de ortografie – 3 puncte;
- respectarea normelor de punctuație – 3 puncte;
- așezarea în pagină, lizibilitatea – 2 puncte;
- respectarea limitelor minime de cuvinte – 2 puncte.